

Sygn. akt I C 13/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2019 r.

Sąd Okręgowy w Łomży Wydział I Cywilny

w składzie :

Przewodniczący : Andrzej Kordowski

Protokolant : Alicja Gładysiak

po rozpoznaniu w dniu 28 października 2019r. w Łomży

sprawy z powództwa Zakładu (...) w Ł.

przeciwko Powiatowi (...)

o zapłatę 165.160,22 zł.

I. zasądza od pozwanego Powiatu (...) na rzecz powoda Zakładu (...) w Ł. kwotę 165.160,22 zł. / sto sześćdziesiąt pięć tysięcy sto sześćdziesiąt złotych 22/100/ z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 2 stycznia 2016r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. wyrokowi w pkt I. do kwoty 20.687, 90 zł. nadaje rygor natychmiastowej wykonalności;

IV. zasądza od pozwanego Powiatu (...) na rzecz powoda Zakładu (...) w Ł. kwotę 13.676 / trzynaście tysięcy sześćset siedemdziesiąt sześć/ złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 13/19

UZASADNIENIE

Powód Zakład (...) w Ł. w pozwie skierowanym przeciwko Powiatowi (...) domagał się zasądzenia na swoją rzecz kwoty 165.160,22 zł wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów postępowania. Uzasadniając żądanie wskazał, iż zajmuje się działalnością w zakresie szkolnictwa oraz aktywizacji zawodowej i społecznej młodzieży i osób dorosłych, w ramach której prowadzi między innymi (...) Szkołę Zawodową (...). Podstawą prawną funkcjonowania tej szkoły stanowi ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. W roku 2010 powód poinformował pozwanego, że planowana liczba uczniów w 2011 r. wyniesie 92 i 154 uczniów. Pozwany ustalił dotację, którą przekazywał co miesiąc powodowi. Zakład (...) w Ł. składał w każdym miesiącu informację, co do liczby wychowanków i rozliczał otrzymaną dotację. W roku 2011 pozwany wypłacił powodowi dotację w wysokości 365.415 zł, podczas gdy mając na uwadze liczbę uczniów (...) Szkoły Zawodowej w K. i ustaloną zgodnie z metryczką subwencji oświatowej dla Powiatu (...) na 2011 r. wysokość dotacji na jednego ucznia 5.793,35 zł rocznie (482,78 zł miesięcznie), dotacja ta winna wynieść 530.575,22 zł. Dochodzona pozwem kwota stanowi różnicę między należną, a wypłaconą dotacją.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa oraz obciążenie powoda kosztami postępowania, zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew wskazał, że wobec braku jakiejkolwiek dokumentacji z okresu wskazanego w pozwie nie jest w stanie zweryfikować żądania pozwu. Podniósł, że z przedłożonych przez powoda dokumentów wynika, że w 2011 roku Zakład (...) w Ł. otrzymało od Powiatu (...) z tytułu (...) Szkoły Zawodowej w K. kwotę 365.415 złotych dotacji, zaś koszty prowadzenia szkoły w roku 2011 wyniosły 386.102,90 zł. Zdaniem pozwanego wobec brzmienia art. 80 i 90 ustawy o systemie oświaty w roku 2011 dotacje są przeznaczone na dofinansowanie realizacji zadań szkoły lub placówki w zakresie kształcenia, wychowania i opieki, w tym profilaktyki społecznej, dotacje mogą być wykorzystane wyłącznie na pokrycie wydatków bieżących szkoły lub placówki, jedynie wydatki bieżące szkoły, a nie Zakładu (...) w Ł. powinny być finansowane z dotacji. Ewentualne wyrównanie dotacji nie powinno przekraczać kwoty poniesionych wydatków. Spór według pozwanego dotyczy zatem kwoty 20.687,90 zł.

Pozwany, wskazując iż nie posiada stosownej dokumentacji domagał się dopuszczenia dowodu z opinii biegłego sądowego celem zweryfikowania poprawności wyliczenia. Zarzucał między innymi braki dokumentacji dotyczącej ilości uczniów oraz brak jasności co do kwot wpłaconych na rzecz (...) Szkoły Zawodowej, niejasność wpłat za czerwiec i lipiec. Nadto Powiat (...) zakwestionował roszczenie powoda w zakresie odsetek za opóźnienie liczonych od dnia 1 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty, wskazując iż roszczenie to jest przedawnione poza okres 3 lat wstecz od daty wniesienia pozwu.

Ostatecznie pozwany uznał powództwo do kwoty 20.687 oraz w zakresie odsetek za 3 lata wstecz. Podniósł zarzut przedawnienia w zakresie odsetek. W pozostałym zakresie wniósł o oddalenie powództwa i wniósł o zasądzenie kosztów.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

Zakład (...) w Ł. od wielu lat prowadzi działalność w zakresie szkolnictwa oraz aktywizacji zawodowej i społecznej młodzieży i osób dorosłych. W ramach tej działalności prowadzona było między innymi (...) Szkoła Zawodowa w K., działająca na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Uprawnienia szkoły publicznej (...) Szkoła Zawodowa w K. uzyskała na podstawie decyzji Kuratorium (...) w Ł. nr 2/92 z dnia 8 maja 1992 r.

Pismem z dnia 27 września 2010 r. Zakład (...) w Ł. poinformował Starostwo Powiatowe w K. o planowanej liczbie uczniów (...) Szkoły Zawodowej w K. w 2011 roku: 92 uczniów (w miesiącach I-VIII) i 154 uczniów (w miesiącach IX-XII).

Starosta Powiatu (...) pismem z dnia 17 listopada 2011 r. poinformował Zakład (...) w Ł., że Zarząd Powiatu (...) podjął decyzję o okresowym zwiększeniu dotacji tj. dotacja w miesiącach listopad i grudzień będzie wynosiła dla uczniów szkół publicznych – 345 zł miesięcznie na jednego ucznia.

Stan faktyczny uczniów Zespołu Szkół Zawodowych w K., o którym comiesięcznie informowane było Starostwo Powiatowe w K., przedstawiał się w 2011 r. w sposób następujący: w styczniu – 95 uczniów, w lutym - 95 uczniów, w marcu – 92 uczniów, w kwietniu – 92 uczniów, w maju – 91 uczniów, w czerwcu – 91 uczniów, w lipcu - 91 uczniów, w sierpniu – 91 uczniów, we wrześniu – 88 uczniów, w październiku – 90 uczniów, w listopadzie – 91 uczniów, w grudniu – 92 uczniów.

W sumie za cały 2011 rok, Zakład (...) w Ł., tytułem dotacji dla uczniów (...) Szkoły Zawodowej w K. otrzymał od Powiatu (...) kwotę 365.415 zł.

Zgodnie z metryczką subwencji oświatowej dla Powiatu (...) w roku 2011 wysokość dotacji na jednego ucznia rocznie ustalona została na kwotę 4.717,0119 zł (finansowy standard A) skorygowany o wskaźnik korygujący Di dla (...) w wymiarze 0, (...), powiększonego o wagę P7 (0,082) oraz o wagę P8 (0,19) [4.717, (...), (...)(1 + 0,082 + 0,19)], co daje łącznie kwotę 5.793,35 zł na jednego ucznia rocznie, tj. 482,78 zł miesięcznie na ucznia.

Zakład (...) w Ł., tytułem dotacji dla uczniów (...) szkoły Zawodowej w K. za 2011 rok winien otrzymać od Powiatu (...) kwotę 530.575,22 zł.

Pismem z dnia 27 listopada 2018 r. Zakład (...) w Ł. wezwał Powiat (...) do zapłaty kwoty 165.160,22 zł z odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia za okres od dnia 1 stycznia 2013 r.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o: informację odpowiadającą odpisowi aktualnemu z rejestru przedsiębiorców (k.11-17), wykaz (k. 18), wnioski (k.19), informacje i rozliczenia (k.20-43), wydruki operacji finansowych (k.44-46), rozliczenie (k. 43), metryczkę subwencji oświatowej (k.47-48), pisma ze Starostwa Powiatowego w K. (k. 50), wezwanie do zapłaty (k.52), opinię biegłej (k. 79).

Powód opierał swoje roszczenie na art. 80 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty w brzmieniu obowiązującym w 2011 roku, który stanowił, iż szkoły, o których mowa w ust. 1 (szkoły publiczne nie zakładane i prowadzone przez ministrów i jednostki samorządu terytorialnego), otrzymują na każdego ucznia dotację z budżetu jednostki samorządu terytorialnego obowiązanej do prowadzenia odpowiedniego typu i rodzaju szkół w wysokości równej wydatkom bieżącym przewidzianym na jednego ucznia w szkołach tego samego typu i rodzaju prowadzonych przez tę jednostkę samorządu terytorialnego, nie niższej jednak niż kwota przewidziana na jednego ucznia szkoły danego typu i rodzaju w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego. W przypadku nieprowadzenia przez jednostkę samorządu terytorialnego szkoły tego samego typu i rodzaju podstawą ustalenia wysokości dotacji jest kwota przewidziana na jednego ucznia szkoły publicznej danego typu i rodzaju w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego.

W ocenie Sądu treść przywołanej regulacji nie budzi żadnych wątpliwości, jasno wskazując, iż minimalna kwota dotacji podlegającej wypłacie odpowiada kwocie przewidzianej na jednego ucznia w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego.

Stosownie do art. 80 ust. 3c dotacje, o których mowa w ust. 2-3a, są przekazywane w 12 częściach w terminie do ostatniego dnia każdego miesiąca na rachunek bankowy szkoły lub placówki. Organy jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w ust. 2-3b, mogą kontrolować prawidłowość wykorzystania dotacji przyznanych szkołom i placówkom z budżetów tych jednostek. Osoby upoważnione do przeprowadzenia kontroli przez organy, o których mowa w ust. 3e, mają prawo wstępu do szkół i placówek oraz wglądu do prowadzonej przez nie dokumentacji organizacyjnej, finansowej i dokumentacji przebiegu nauczania (art. 80 ust. 3 e-f).

W związku z tym, że strona pozwana zarzuciła, że powód nie przedłożył kompletnej dokumentacji umożliwiającej weryfikację liczby uczniów oraz, że ze złożonych dokumentów nie wynika jak były dokonywane wpłaty za czerwiec i lipiec - Sąd dopuścił dowód z opinii biegłej z zakresu rachunkowości na okoliczność ustalenia wysokości należnej stronie powodowej dotacji w związku z prowadzeniem w 2011 roku (...) Szkoły Zawodowej w K. zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami i w odniesieniu do ilości uczniów tej szkoły oraz wyliczenie zadłużenia strony pozwanej wobec strony powodowej według stanu na dzień 1 stycznia 2012 roku.

Biegła mając na uwadze dane z metryczki subwencji oświatowej na rok 2011 wyliczyła, że kwota dotacji przewidziana na jednego ucznia w wysokości otrzymywanej przez Powiat (...) w części oświatowej ogólnej wynosi dla (...) Szkoły Zawodowej na jednego ucznia kwotę 5.793,35 zł rocznie, co stanowi kwotę 482,78 zł miesięcznie. Biegła mając na uwadze powyższe ustalenia, jak również kwoty przekazane na jednego ucznia danego typu i rodzaju szkoły w części oświatowej subwencji ogólnej otrzymywanej przez jednostkę samorządu terytorialnego, również po uwzględnieniu liczby uczniów wykazanych w informacji miesięcznej przez powoda (co zweryfikowała w oparciu o dane z wpisów w księdze uczniów i dziennikach lekcyjnych) wyliczyła, że Zakład (...) w Ł. winien otrzymać od Powiatu (...) kwotę 530.575,22 zł tytułem dotacji w związku z prowadzeniem (...) Szkoły Zawodowej w K..

Biegła na podstawie dokumentów i zapisów Zakładu (...) w Ł. wyliczyła, że Zakład (...) w Ł. otrzymał od Powiatu (...) tytułem subwencji ogólnej dla (...) Szkoły Zawodowej w K. kwotę 365.415 zł. Następnie wyliczyła, że różnica pomiędzy

dotacją ustaloną w wysokości kwoty przewidzianej na jednego ucznia danego typu i rodzaju szkoły w części oświatowej subwencji ogólnej otrzymywanej przez powiat (...) i liczby uczniów - jakiej domaga się powód, a kwotą otrzymywaną wynosi 165.160,22 zł.

Przy tym biegła zweryfikowała wskazywaną w informacjach składanych miesięcznie przez Zakład (...) w Ł. Starostwu Powiatowemu w K. liczbę uczniów w roku 2011 w oparciu o dane z wpisów w księdze uczniów i dziennikach lekcyjnych.

Pozwany w odpowiedzi na pozew podniósł zarzut iż wobec treści art. 80 ust. 3 d ustawy o systemie oświaty dotacje, o których mowa w ust. 2-3b, są przeznaczone na dofinansowanie realizacji zadań szkoły lub placówki w zakresie kształcenia, wychowania i opieki, w tym profilaktyki społecznej. Dotacje mogą być wykorzystane wyłącznie na pokrycie wydatków bieżących szkoły lub placówki dlatego ewentualne wyrównanie należnej dotacji nie powinno przekraczać kwoty poniesionych wydatków. Biegła w opinii mając na uwadze kwotę przekazanych dotacji i kwotę wydatków ogółem w poszczególnych miesiącach 2011 roku wyliczyła, iż różnica istotnie dotyczy kwoty 20.687,90 zł. Podkreślenia wymaga, że zgodnie ze stanowiskiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w B. wyrażonym w wyroku z dnia 16 kwietnia 2014 r., sygn. akt I SA/Bk 110/14, które sąd podziela transfer należności z tytułu dotacji po upływie roku budżetowego (w wyniku prawomocnego orzeczenia sądu cywilnego, potwierdzającego wysokość nie przyznanej i nie wypłaconej a przysługującej należności), 'czystą' dotacją nie jest. Skoro dotacji nie udzielono w roku, w którym powinna była ona zostać udzielona, to mimo realizacji zadań publicznych nie można jej (dotacji) było wykorzystać i w konsekwencji rozliczyć za rok, za który przysługiwała.

Biegła również wyjaśniła, że (...) nie zostały wypłacone dotacje w miesiącu lipcu 2011 roku. W dniu 10 sierpnia 2011 roku wypłacono łączną kwotę dotacji za lipiec i sierpień 2011 r., a rozliczenie tych dotacji jest w sierpniu 2011 roku.

Sąd podzielił wnioski zawarte w opinii biegłej. Została ona sporządzona przez osobę dysponującą wiedzą specjalistyczną. Jest ona jasna i pełna. Zawiera odpowiedź na postawione w tezie dowodowe pytanie.

Tym samym powodowi przysługuje wyrównanie dotacji w wysokości różnicy pomiędzy kwotą minimalnie przysługującą, wyliczoną w oparciu o kwotę przewidzianą na jednego ucznia danego typu i rodzaju szkoły w części oświatowej subwencji ogólnej otrzymywanej przez Powiat oraz ilości uczniów i kwotą faktycznie wypłaconą, co stanowi kwotę 165.160,22 zł.

Pozwany podnosił również, iż roszczenie powoda w zakresie odsetek jest przedawnione poza okres 3 lat wstecz od daty wniesienia pozwu wskazując przy tym na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2005 r., sygn. akt III CZP 42/04 dotyczącą terminu przedawnienia świadczeń okresowych.

Wskazania wymaga, że ratalny sposób płatności dotacji, określony w art. 80 ust. 3c ustawy o systemie oświaty, nie decyduje, że mamy do czynienia ze świadczeniem okresowym. Świadczenia okresowe to czynności powtarzające się cyklicznie w określonych z góry odstępach czasu. Z reguły polegają one na periodycznym spełnianiu przez czas trwania stosunku zobowiązaniowego świadczeń pieniężnych lub rzeczy zamiennych. Świadczenie okresowe jest świadczeniem samodzielnym, a nie częścią jednego większego świadczenia, którego rozmiar został określony bez uwzględnienia czynnika czasu. Przy świadczeniach okresowych ostateczny rozmiar świadczeń, jakie powinien otrzymać wierzyciel, zależy od czasu trwania stosunku zobowiązaniowego, częstotliwości spełniania świadczeń oraz ich wysokości. Czynnikiem czasu wyznacza więc nie tylko treść świadczenia, lecz także ich globalny rozmiar. Cechą charakterystyczną jest natomiast powtarzanie się kolejnych świadczeń w określonych odstępach czasu. Z kolei świadczenia jednorazowe charakteryzują się tym, że ich treść i rozmiar są oznaczone przez wskazanie zachowania się dłużnika, do którego jest on obowiązany, bez odwoływania się do czynnika czasu. Jeżeli przedmiot świadczenia jednorazowego jest podzielny, może ono być spełniane częściami, np. w ratach. W takim wypadku element czasu nie wpływa jednak na treść i rozmiar świadczenia, lecz wskazuje jedynie sposób jego wykonania. Jeśli chodzi o przedmiotową dotację, to jej wysokość przekazywana na jednego ucznia jest stała i niezmienna przez cały rok, pomimo, że w różnych miesiącach ogólna kwota dotacji może się różnić, co jest wynikiem zróżnicowania liczby uczniów w poszczególnych miesiącach. Fakt, że organ dotujący przekazuje dotację zaliczkowo, w terminach miesięcznych nie może oznaczać, iż świadczenie nabiera w ten sposób charakteru okresowego. Odsetki od tego roszczenia przysługują od 1 stycznia roku następującego po

roku, w którym miała być wypłacona dotacja (porównaj wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2014 r. w sprawie IV CSK 531/13; Legalis numer 1061893; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie I ACa 86/13; Legalis numer 730930).

Mając na uwadze, iż roszczenie o zapłatę lub wyrównanie dotacji nie jest roszczeniem okresowym, ani też związanym z prowadzeniem działalności gospodarczej, podlegało ono „zwykłemu”, dłuższemu terminowi przedawnienia zgodnie z art. 118 kc.

W myśl art. 5 ust. 1 i 2 Ustawy o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw z dnia 13 kwietnia 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 1104), która weszła w życie w 9 lipca 2018 r., do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych stosuje się od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy zmienianej w art. 1 (kodeks cywilny), w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Jeżeli zgodnie z ustawą zmienianą w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, termin przedawnienia jest krótszy niż według przepisów dotychczasowych, bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Jeżeli jednak przedawnienie, którego bieg terminu rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, nastąpiłoby przy uwzględnieniu dotychczasowego terminu przedawnienia wcześniej, to przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

W myśl art. 118 kc, w brzmieniu obowiązującym od dnia 9 lipca 2018 r., jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi sześć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Jednakże koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata. Powołany przepis wcześniej ustanawiał dla roszczenia powoda 10 letni okres przedawnienia, co mając na uwadze przywołane przepisy Ustawy o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw z dnia 13 kwietnia 2018 r., powoduje, iż roszczenie powoda odnośnie żądania głównego przedawniłoby się z dniem 1 stycznia 2022 r.

O ile zgłoszony przez pozwanego zarzut przedawnienia okazał się niezasadny odnośnie żądania głównego, o tyle podlegał on uwzględnieniu w części dotyczącej odsetek za okres od 1.01.2012 r. do 2 stycznia 2016 r.. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, potwierdzonym uchwałami z dnia 9 listopada 1994 r. w sprawie III CZP 141/94 (Legalis nr 28948) i z dnia 26 stycznia 2005 r. w sprawie III CZP 42/04 (Legalis nr 66624), a w pełni podzielanym przez skład rozpoznający niniejszą sprawę, roszczenie o odsetki ulega przedawnieniu w terminie przewidzianym dla świadczeń okresowych, niezależnie od charakteru długu głównego. Ponieważ pozew został nadany w placówce pocztowej, o jakiej stanowi art. 165 § 2 kpc, w dniu 3 stycznia 2019 r., przedawnieniu uległy odsetki od roszczenia głównego za okres do 2 stycznia 2016 r. włącznie.

Oddalenie powództwa w pozostałym zakresie (punkt II wyroku) dotyczy przedawnionych odsetek za okres od 1 stycznia 2012 r. do 2 stycznia 2016 r.

W związku z uznaniem powództwa do kwoty 20.687 zł, Sąd wyrokowi w pkt. I, co do tej kwoty nadał rygor natychmiastowej wykonalności (punkt III wyroku).

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 kpc w zw. z § 2 pkt 6 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 265 ze zm.).